

Dopisi in novice.

Iz Dolenskega. (V bran.) „Slov. Narod“ 25. preteč. m. je imel v svojih predalih dopis iz Novega mesta, ki se je mogel gnjusiti vsakemu učitelju in sploh vsakemu šolskemu prijatelju in rodoljubu. Piše se tam o nekih učiteljih, kako se sedaj v novi „eri“ vedéjo, kako zaničujejo duhovstvo, lepe stare kerščanske navade in naj svetejše reči. Zavoljo veljave, ki jo učiteljski stan po svojem poklicu zahteva, ne moremo ponavljati tû tega nespodobnega dopisa. Vse dolenske učitelje, pa tudi vse naše bližnje in daljne sosede je ta gerdivni spis pekel v globočino serca, in dozdevalo se nam je, da to, saj po vsem, vendar ne more biti resnica, in da v tem dopisu tiči morda le samo ostudno in naj hudobnejše obrekovanje in natolcevanje tukajšnjega učiteljstva. Pozvedovali smo pri svojih prednikih in tudi poredoma po vseh krajih našega šolskega okraja, da bi izvedeli resnico, toda naj manjšega sledu nismo dobili, da bi se bilo to nepošteno djanje naših učiteljev le količkaj poterdilo. V vsi novomeški okolici ni učitelja, da bi nosil vradniško čepico, in nobenega ni, da bi ne bil zraven učiteljske službe tudi organist, in nobenemu ni srenja odvzela kaj bire. V hvalo in čast ljudskim učiteljem v tem kraju se mora spoznati, da morda daleč okoli ni tako mirnih in tihih učiteljev, kakor so ravno v našem kraju. Ta gaden in sporen dopis v „Slov. Narodu“ je tedaj nagnjusna laž in odurno natolcevanje, kateremu se z vsemi svojimi poštenimi močmi stavimo v bran, in kličemo: „Kamen, ki ga kdo meče na druge, večkrat zadene in rani njega samega!“ — Več učiteljev iz novomeškega okraja.

Iz Predoselj nad Kranjem. Škodljivi metulj: glagovi belin. (Der Baum- oder Heckenweissling. Pontia Crataegi.) Veliko je letos glogovih belinov, kateri bodo hitro veliko jajčkov zalegli, če se ne pokončajo. Ta neizrečeno škodljivi metulj se prikaže konec maja, ali v začetku junija in včasih jih sedi po več sto skup okoli cestnih mlak ali pa na drevju. Svoje obilne rumene jajčke, ki so drobnejše od prosa, léže na gornjo listno stran naših sadnih dreves. Sredi julija se izležejo mlade gosenice in precej začnó svoje škodljivo delo s tem, da prepredejo list z neko tanko sviló in mu oglodajo gornjo kožico. Gosenica doraščena je poldrugi palec dolga, na bokih in na trebuhu modro-siva, na herbtu črna z dvema rumeno-rujavima progama po sredi trupla, verh tega je še črna in belo-kosmata. O jeseni prepredejo gosenice oglodano in suho listje z gostim zapredkom k vejam in v teh mešičkih prezimujejo; na pomlad se spet zbudé, ko jame listje poganjati, vnovič žró liste in cvetje do golega oglodajo, ter pokončajo večkrat ves up, ki ga je sadjerejec imel do sadja. Ko naredi ta merčes škodo, se potem kuali zabubi. Palec dolga, robata, zelenkasta ali belkasta, černopikasta buba se obesi z nitjo na vejo ali na deblo. Čez 14 dni predere metulj svoj zavoj in spusti nekoliko kapelj nekega rudečega soka, o katerem ljudje mislijo, da je kervavi dež.

Kako se pa uničijo gosenice in glogovi belini?

Zgodaj spomladi je treba goseničino zalego trebiti in uničiti. Pri nas je župan zapovedal, da naj vsaki gospodar na svojem vertu goseničino zalego obira in zatira. Obirali so ljudje in posebno šolarji, ker se jim je v šoli zmiraj ponavljalo, da naj obirajo, če hočejo kaj v jeseni sadja imeti. Pa glej! mislili smo, da so vse gosenice proč, pa ni bilo tako. Zdaj je vse polno glagovih belinov, ki so iz goseničine hube izleteli. Napovedal sem zopet vsem šolarjem, da naj jih pridno lové po vsej okolici, ter jih nagovarjal, kakor sem vedel in znal. Mislil sem, to jih bodo radi pokončevali, pa videl sem, da še vse premalo; le tū pa tam sem videl kakega ubitega belina na poti. — Premišljeval sem, kaj bi naredil, ter si mislim: še eno bom skusil, morebiti se mi dobro oponese, in res, prav dober vspeh se kaže. Obljubil sem vsakemu učencu, ki mi prinese sto glogovih belinov, da dobí ali belega papirja ali pisalo, ali pa jekleno pero za ta trud. Drugi dan so mi učenci že 1265 belinov prinesli. — Lové jih sedaj tako verlo, da bom kmali v zadregi z omenjimi darili. Eden učenec, kteremu nič kaj ne dišé navadni šolski nauki, loví glogove beline, se vé le zavoljo darila, tako pridno, da mi je danes, ko tó pišem, prinesel 900 metuljev. Da se kaj v številu ne zmotimo, sem boljšim učencem naročil, da naj jih v pričo njih prešteje vsak in potem v pripravljeno posodo pomeče, kterim so že poprej glave odtergali; potem vse polarejo z matiko in jih v jamo zakopljejo. Tudi na šolski tabli potem izštevili smo, koliko so jih ta dan prinesli, koliko drugi, in potem, koliko je že vseh vkup. Do danes (10. junija) smo pokončali 96.865 glav tega merčesa. Prav bi bilo, ko bi tudi drugod tako delali. Z združeno močjo se veliko stori.

J. Sajé, učitelj.

Iz Ptuja. Učiteljsko društvo ptujskega okraja bode imelo svoj prihodnji shod dne 8. mal. serpana t. l. v Ptuj. *Ravnateljstvo.*

Iz Litije. (Svarilo pastirjem in pastirjevim pastirjem!) V vasi Kostrajnici je 31. preteč. m. kmečki deček Janez Ilovar, gnal na pašo kravo, ktero je imel na verv privezano. Med potjo deček igraje se dene zadnji konec vervi okoli svojega vrata, in gre za kravo. Krava poskoči, se splaši, in nesrečnega dečka vleče tako dolgo po germovju in kamenju za seboj, da ga vsega razbije in ubije. — Zares žalostna prigodba, ktero naj bi se povedala vsem pastirjem pa tudi staršem, ki preradi in brezskerbno svoje otroke pošiljajo živino past!

Iz Ljubljane. Ukaza slavnega c. k. ministra za poljedelstvo 14. maja t. l. s št. 2298—778 kliče učitelje v gospodarsko šolo, ktera bode letošnje šolske praznike na Dunaju, in sicer od 9. avgusta do 25. septembra. V to šolo se bodo jemali samo učitelji iz dežele; mestni učitelji, šolski ravnatelji, učitelji v učiteljskih pripravnih in učitelji v realkah ne morejo iti v to šolo na stroške poljedelstvenega ministerstva. Pravi poslušalci te šole bodo imeli na dan 2 gold. 50 kr. plačila in prosto vožnjo po železnice, in dobó, če

je treba, trejino od te plače pri svoji gosposki na roke. Učiteljev, ki bodo šli v to gospodarsko šolo, pa bode

1.	iz doljnega Avstrijskega	30,
2.	„ gornega Avstrijskega	18,
3.	„ Salcburgskega	6,
4.	„ Štajerskega	20,
5.	„ Koroškega	10,
6.	„ Kranjskega	8,
7.	„ Primorskega	6,
8.	„ Tirolskega	16,
9.	„ Češkega	30,
10.	„ Marskega	30,
11.	„ Šleskega	10,
12.	„ Galicije	6,
13.	„ Bukovine	10.

Učitelji iz krajev, kjer imajo že svojo gospodarsko šolo ali jo mislijo saj napraviti, imajo prednost. Tudi kmetijske družbe bodo priporočevale sposobne učitelje za to šolo na Dunaj. Kakor se sliši, se je na Kranjskem oglasilo precej prav marljivih učiteljev, ki imajo veselje pa tudi zmožnost za to koristno napravo. In tako je prav! Učitelji naj se sami zglašajo in kažejo veselje do take reči. Časi, da bi o učiteljih le posamesni kaj pod klobukom uganovali, bodo menda minuli. Bog daj!

— Ministerstvo za poljedelstvo je g. Frid. Langer-ja, rudarskega vodja v Zagorju, pohvalilo, zato, ker je v svojo šolo vpeljal nauk v telovadbi. Pravijo, da se bode ta šola pomnožila in da se bode prihodnje napravil že tretji razred.

— „Slovenska Slovnica za pervence“ (Spisal A. Proptonik) se pridno tiska in bode kmali na svetlem. Menimo, da bode ta slovnica prva, ki bode vtrezala našim ljudskim šolam, morda tudi prvim razredom v srednjih šolah, kajti sestavljena je, kar je mogoče, lahko-razumljivo in metodično po naj boljših navodih enakih šolskih knjig.

— Začasni okrajni šolski ogledniki so 1. t. m. nastopili svojo službo.

— Šolski oglednik novomeškega okraja g. Fr. Vikt. pl. Langer se bode na svoje stroške vozil šole ogledovat.

— Iz Bocena se piše, da sta ondašnja škofa v Briksenu in Trientu duhovnikom prepovedala, da ne sme nobeden prevzeti službe okrajnega šolskega oglednika.

— Ministerstvo je izdelalo nasvet, naj se častnikom pomnoži plačilo, in bo svoj nasvet pred delegacijami zagovarjalo. Upati je, da se nasvet poterdí. Kadar prosimo, naj se našim ljudskim učiteljem izboljša plača, dobivamo odgovor, naj jo izboljšajo deželni zbori: ministerstvo je samo principalno za zboljšanje. Dá, ko bi učitelji mogli od principov živeti, in ko bi zadostilo, ako principijalno vemo, da je ljudstvu omike bolj treba, kakor sabelj.

(„Slov. Narod!“)

— Mestno svetovalstvo v Pragi je ljudskim učiteljem določilo od 7 do 7 let po 50 gold. poboljška.

— Peticijo zavoljo zboljšanja plače učiteljev v c. k. gimnaziji v Leitmericu, kakor tudi peticije učiteljev više c. k. gimnazije v Celji, višje c. k. realke v Celovcu in c. k. gimnazij v Mariboru, v Ljubljani in v Černovici je državni zbor predložil ministerstvu šolstva, da naj se na to ozira.

— Z Dunaja se sliši, da sedaj pri ministerstvu bogočastja in uka sestavljajo in so menda že sestavili novi deželni šolski svet. Pričakujmo vse dobro!

— 3. občni zbor vseh avstrijskih ljudskih učiteljev bode letos v Gradcu 9., 10. in 11. septembra.

Učiteljsko društvo za Kranjsko.

K učiteljskemu društvu so pristopili gg.: Franc Germ, učitelj v Srednji vasi v Bohinji; Franc Schönbrun, učitelj v Metliki; Ivan Jerše, učitelj v Postenji na Notranjskem.

Listnica. G. I. J. v P.: Za novi napis se plača 10 kr. — G. J. V. v Št. P.: Naročnino za prvo polovico t. l. prejeli. Letniki Tovarševi se še dobé: 1862, 1863, 1864, 1865, 1866. — G. J. N. v V: Vaš sestavek o novih okrajnih šolskih oglednikih smo prejeli, — pa dovolite, da ga začasno shranimo. Na sedem let pride vse prav!

Prošnja!

„Učiteljski Tovarš“ dopolnjuje s tem listom prvo polovico IX. tečaja, ter prosi vse svoje podpornike in prijatelje, da bi mu bili še dalje zvesti in prijazni na njegovem trudapolnem potovanji. Kakor do sedaj, bode „Tovarš“ tudi vprihodnje še s krepkejšimi močmi delal za blagor in pravice domačega šolstva in učiteljstva.

Tiste čast. gg. naročnike, ki imajo „Tovarša“ le za pol leta naročenega, prosimo, naj še ta mesec založništvu pošljejo navadno naročnino za drugo polovico tega tečaja.

Vredništvo in založništvo.

Odgovorni vrednik:
Andrej Praprotnik.

Tiskar in založnik:
Jož. Rudolf Mille.